

گزارش فاز یک (سامانه کنترل ربات مبتنی بر مدل‌های زبانی بزرگ)

محمد Mehdi Asadi, Amirhossein Soleymani

استاد راهنما: دکتر مازیار پاله‌نگ

نسخه ۱۰۰

آذر ۴۰

با سازمان‌دهی این یافته‌ها در حوزه‌های برنامه‌ریزی، استدلال، دستکاری، ادراک، معماری‌های کنترلی، یک نگاه یکپارچه از وضعیت کنونی هوش تجسم‌یافته^۲ مبتنی بر مدل زبانی بزرگ ارائه می‌دهیم. در پایان نیز چالش‌هایی مانند اینمنی، پایداری گراندینگ، دقت عددی و تعمیم در دنیای واقعی را بیان کرده و مسیرهای امیدبخش آینده برای ربات‌های خودکار، همسو با انسان را بحث می‌کنیم.

واژگان کلیدی

مدل‌های زبانی بزرگ، رباتیک، هوش تجسم‌یافته، درک زبان طبیعی، برنامه‌ریزی وظایف، دستکاری اشیا، استدلال چندوجهی، تولید مبتنی بر بازیابی اطلاعات، تعامل انسان–ربات، سامانه‌های کنترل ربات

۱. مقدمه

۱.۱. پیش‌زمینه و انگیزه

یکپارچگی مدل‌های زبانی بزرگ با رباتیک، نقطه عطفی در نحوه فهم، استدلال و تعامل ربات‌ها با جهان فیزیکی محسوب می‌شود. در حالی که رباتیک سنتی به برنامه‌نویسی ساخت‌یافته^۸، سیاست‌های کنترلی تخصصی و مدل‌های دقیق مهندسی شده متکی بود، پیشرفت‌های اخیر در پردازش زبان طبیعی، امكان چارچوب‌هایی را فراهم کرده است که در آنها ربات می‌تواند مقصد انسان را مستقیماً از طریق زبان طبیعی درک کند. این تغییر

چکیده
مدل‌های زبانی بزرگ^۱ به یکی از عناصر تحول آفرین در رباتیک مدرن تبدیل شده‌اند. این مدل‌ها به ربات‌ها امکان می‌دهند که زبان طبیعی را تفسیر کنند، وظایف چندمرحله‌ای را برنامه‌ریزی کنند، بر اساس ورودی‌های چندوجهی استدلال کنند و مهارت‌های دستکاری^۳ اشیا را در محیط‌های پویا اجرا کنند. با حرکت رباتیک به سمت سطوح بالاتری از خودمختاری و هوش تجسم‌یافته، سامانه‌های مبتنی بر مدل‌های زبانی بزرگ به تدریج نقش هسته شناختی را بر عهده می‌گیرند؛ هسته‌ای که ادراک، تصمیم‌گیری، کنترل و تعامل انسان–ربات را یکپارچه می‌کند.

با انگیزه پیشرفت‌های سریع این حوزه، این مقاله یک جمع‌بندی جامع از دستاوردهای اخیر در رباتیک مبتنی بر مدل‌های زبانی بزرگ ارائه می‌دهد. در این مقاله بررسی می‌کنیم که مدل‌های زبانی بزرگ چگونه برنامه‌ریزی وظایف مبتنی بر زبان طبیعی، تصمیم‌گیری تعاملی و ساختارهای برنامه‌نویسی مأذولات برای ربات‌ها را تقویت می‌کنند. همچنین به روش‌هایی مانند برنامه‌ریزی مبتنی بر ثابت‌سازی^۴ [1] تحلیل نحوی مبتنی بر هسته‌شناسی^۵ [2] و چارچوب‌های نظاممند آموزش ربات از طریق زبان انسان [3] می‌پردازیم.

ما علاوه بر این، راهبردهای تنظیم تخصصی مدل‌های زبانی برای برنامه‌نویسی صنعتی ربات‌ها^۶ [4] و روش‌های دستکاری مبتنی بر استدلال چندوجهی [5] را بررسی می‌کنیم. همچنین پیشرفت‌های اخیر در سامانه‌های کنترل ربات مبتنی بر بازیابی اطلاعات^۷ [6] و چارچوب‌های ساخت‌یافته مبتنی بر ROS [7] را مرور می‌کنیم.

⁵ ontology-based action parsing

⁶ retrieval-augmented robotic

⁷ embodied intelligence

⁸ structured

¹ Large language model

² Multimodal inputs

³ manipulation

⁴ Grounded planning

پژوهش‌ها درباره اجرای وظایف بر اساس زبان طبیعی نشان داده‌اند که سامانه‌ها می‌توانند عبارت «من گرسنه‌ام» را با استناد به دانش عمومی خود به وظیفه «غذا تهیه کن» تبدیل کنند.^[3] این توانایی، فاصله زیادی با سامانه‌های قدیمی مبتنی بر قواعد دارد و نشان‌دهنده جهت‌گیری به‌سمت تفسیر سازگار و وابسته به زمینه است.

مدل‌های زبانی بزرگ همچنین در رفع ابهام‌های زبانی نقش مهمی دارند؛ زمانی که دستور ناقص است، مدل می‌تواند از کاربر سؤال پرسد. این ویژگی با چارچوب‌های گفت‌و‌گو محور در تعامل انسان–ربات سازگار است، جایی که زبان نه تنها ابزار فرمان‌دادن، بلکه ابزاری برای مذاکره، اصلاح و روش‌سازی است.^[7] به این ترتیب، زبان طبیعی به بستری برای تعامل دوطرفه تبدیل می‌شود؛ بستری که هم برای صدور دستور و هم برای تضمیم‌گیری مشترک کاربرد دارد.

۳.۱. پیشرفت‌های برنامه‌ریزی و استدلال مبتنی بر مدل‌های زبانی بزرگ

مرور ادبیات نشان می‌دهد که برنامه‌ریزی وظایف، یکی از حوزه‌هایی است که مدل‌های زبانی بزرگ بیشترین تأثیر را در آن داشته‌اند. پژوهش‌ها ثابت کرده‌اند که مدل‌های زبانی بزرگ قادرند توالی‌های دقیق و منظم از اقدامات تولید کنند، از دانش عمومی بهره بگیرند و حتی با برنامه‌ریزهای کلاسیک همکاری کنند تا دقت و قابلیت اتکای برنامه‌ریزی افزایش یابد.^[1] این هم‌افزایی به ربات اجازه می‌دهد که دستورهای بلندمدت را به گام‌های ساخت‌یافته تقسیم کند، پیش‌شرط‌ها^{۱۳} و روابط فضایی^{۱۴} را تحلیل کند، از مکانیزم‌های ثابت‌سازی احتمالاتی استفاده کند و از دانش پیشینی برای هدایت الگوریتم‌های جست‌وجو بهره ببرد.

علاوه بر این، چارچوب‌هایی مانند **SayCan** و **LLM+P** تلفیقی از راهنمایی معنایی مدل‌های زبانی بزرگ و سیاست‌های تقویتی را ارائه می‌دهند. در این رویکرد، مدل‌های زبانی بزرگ هدف‌های سطح بالا را مخصوص می‌کند و یادگیری تقویتی عملی‌بودن آنها را تأیید می‌کند.^[1] سامانه‌های دیگر از ساختارهایی مانند اشاره‌های خطای^{۱۵}، بازخورد چندوجهی و مدل‌های استدلال-عمل مانند **ReAct** بهره می‌برند. این روش‌ها موجب ثبات بیشتر ربات در محیط‌های پویا می‌شوند.

استدلال پیچیده تنها به برنامه‌ریزی محدود نمی‌شود و حوزه تضمیم‌گیری و سازگاری را نیز دربرمی‌گیرد. به عنوان نمونه **LM-Nav** ترکیبی از زبان، بینایی

نشان‌دهنده گذار به‌سمت «هوش تجسم‌یافته» است. جایی که ربات‌ها با استفاده از بازنمایی‌های شهودی و غنی‌شده از نظر شناختی یاد می‌گیرند، عمل می‌کنند و همکاری می‌کنند.^[8]

در گذشته، سامانه‌های رباتیکی نیازمند برنامه‌نویسی صریح و دانش دامنه‌ای گسترشده بودند. اما مدل‌های زبانی بزرگ همچون موتورهای استدلالی عمومی^۹ عمل می‌کنند؛ که قادرند معنای زمینه‌ای^{۱۰} را استخراج کنند، برنامه انجام وظایف را تولید کنند و این برنامه‌ها را به دستورهای قابل اجرا تبدیل کنند. این قابلیت امکان می‌دهد وظایف پیچیده از نویبری^{۱۱} تا دستکاری^{۱۲} به صورت مکالمه‌ای تعریف شوند، نه با کدنویسی تخصصی یا الگوهای نمادین پیچیده. برای مثال، سامانه‌های برنامه‌ریزی مبتنی بر مدل‌های زبانی بزرگ قادرند حتی بدون ورودی بصری، دستورهای زبانی پیچیده را به توالی اقدامات تبدیل کنند و هنگامی که ورودی چندوجهی در اختیارشان قرار گیرد، عملکرد بسیار بهتری نشان می‌دهند.^[1]

مدل‌های چندوجهی نیز با ترکیب ورودی‌های بصری، زبانی و زمینه‌ای، بازنمایی‌های واقعیت محور تولید می‌کنند که پل میان ارتباط انسانی و کنترل ربات است. این مدل‌ها توانایی استدلال پیچیده، درک قابلیت‌های اشیا و آگاهی فضایی را فراهم می‌کنند؛ که برای عملکرد قابل اعتماد در محیط‌های واقعی ضروری است. چنین توانایی‌هایی نشان می‌دهد که استدلال مبتنی بر مدل‌های زبانی بزرگ عنصر مرکزی در حرکت به‌سوی خودمختاری، سازگاری و هم‌راستایی بیشتر با انسان است.

۲.۱. از زبان تا عمل: نقش درک زبان طبیعی

یکی از کارکردهای اساسی مدل‌های زبانی بزرگ در رباتیک، تبدیل زبان انسان به بازنمایی^{۱۳}‌های نمادین، ساخت‌یافته یا قابل اجرا است. پژوهش‌های اولیه تمرکز خود را بر خط لوله‌های تحلیل زبان طبیعی قرار داده بودند. برای مثال استفاده از سامانه‌های مبتنی بر هستی‌شناسی که با تحلیل وابستگی‌های نحوی، افعال، اعضای بدن ربات و محدودیت‌ها را استخراج می‌کرند.^[2] این سامانه‌ها نشان دادند که ربات می‌تواند به شکل هوشمندانه به دستورهای انسانی واکنش نشان دهد و در عین حال، سازگاری اقدامات پیشنهادی را با وضعیت فعلی خود بررسی کند. برای نمونه رد کردن دستوری که تعادل ربات را مختل می‌کند.

نسل جدید مدل‌های زبانی بزرگ این قابلیت را به صورت چشم‌گیری گسترش داده است. مدل‌های مدرن با درک معنایی عمیق، نیت ضمنی، وابستگی‌های زمانی و منطق موردنیاز برای انجام وظیفه را شناسایی می‌کنند. برای مثال

¹³ preconditions

¹⁴ spatial relationships

¹⁵ error cues

⁹ generalized reasoning engines

¹⁰ contextual meaning

¹¹ Navigation

¹² representations

Retrieval-augmented generation (RAG) به یک رویکرد مهم

برای ثابت سازی و اعتبارسنجی تبدیل شده است.

سامانه **ARRC** نمونه برجسته‌ای از این راهبرد است. در این سامانه، پایگاه دانشی شامل الگوهای حرکتی، راهبردهای اینمنی و قالب‌های وظیفه به شکل برداری ذخیره شده و در زمان برنامه‌ریزی، بخش مرتبط از آن بازیابی می‌شود. [6] سپس مدل‌های زبانی بزرگ با اتکا بر این داشت معتبر، برنامه کنشی ساختیافتہ را تولید می‌کند و در نهایت یک مرحله ارزیابی اینمنی، برنامه را کنترل می‌کند.

به همین ترتیب، سامانه‌های مازولات مانند **ProgramPort** و **MetaMorph** از مدل‌های زبانی بزرگ برای تبدیل دستورات زبانی به مازولات برنامه‌نویسی یا سیاست‌های سازگار با شکل‌بندی‌های مختلف ربات بهره می‌برند. [1] این رویکردها قابلیت مقایسه‌پذیری، تعمیم و ترکیب‌پذیری را افزایش می‌دهند و به ربات‌ها اجازه می‌دهند مهارت‌ها را ترکیب کرده، به ابزارهای جدید سازگار شوند یا در محیط‌های متعدد، وظایف پیچیده را انجام دهند.

در نهایت می‌توان گفت معماری‌های مبتنی بر مدل‌های زبانی بزرگ نه تنها به عنوان مفسر زبان، بلکه به عنوان چارچوب‌های سازمان‌دهنده رفتار ربات عمل می‌کنند.

۱.۶. تعامل انسان–ربات و یادگیری تعاملی

مدل‌های زبانی بزرگ نقش اساسی در گسترش ظرفیت‌های تعامل انسان–ربات ایفا می‌کنند. برای نمونه، سامانه **ROS-LLM** نشان می‌دهد که ربات‌ها می‌توانند وارد گفت‌وگوهای چندمرحله‌ای شوند، بازخورد انسانی را دریافت کنند، رفتارهای سلسله‌مراتبی اجرا کنند و در طول زمان بهبود یابند. [7] در این چارچوب‌ها، ورودی‌های چندوجهی مانند متن، تصویر یا داده‌های حسگر به ربات کمک می‌کند تا ابهام را کاهش دهد، خطای اصلاح کند و به تغییرات محیط سازگار شود.

از سوی دیگر، مدل‌های مبتنی بر «عامل‌های مولد^{۱۸}» امکان ذخیره حافظه، یادگیری از تجربه و حتی الگوگیری از سبک‌های تعامل انسانی را فراهم می‌کنند. نتیجه این پیشرفت‌ها، حرکت به سمت ربات‌هایی است که تعامل طبیعی‌تر، سازگارتر و مشارکتی‌تر دارند.

و اطلاعات ناویگی را برای دنبال کردن دستورهای سطح بالا به کار می‌گیرد. بدون آنکه نیاز به داده‌های پیمایش نشانه‌گذاری شده^{۱۹} باشد. [1] در کنار آن، مدل‌های آگاهی از عدم قطعیت مانند **KnowNo** به ربات کمک می‌کنند از تصمیمات اشتباه یا خطرناک اجتناب کند و قابلیت اطمینان خود را در وظایف طولانی افزایش دهد. [1] این مجموعه از روش‌ها بیانگر آن است که مدل‌های زبانی بزرگ از یک «پردازشگر زبان» فراتر رفته و به «عامل‌های استدلایلی» تبدیل شده‌اند که در هسته معماری کنترل ربات قرار می‌گیرند.

۴.۱. دستکاری، ادراک و مهارت‌های تجسم‌یافته تقویت شده با

مدل‌های زبانی بزرگ

در حالی که برنامه‌ریزی وظایف مبتنی بر زبان یکی از برجسته‌ترین پیشرفت‌های اخیر است، دستکاری فیزیکی و کنترل تجسم‌یافته همچنان از چالش‌برانگیزترین بخش‌های رباتیک محسوب می‌شود. روش‌های سنتی برای دستکاری اجسام به دقت عددی، مدل‌سازی هندسی و خط لوله‌های ادراکی بسیار تنظیم‌شده مตکی هستند. اما مدل‌های زبانی بزرگ بُعد جدیدی را وارد این حوزه کرده‌اند.

سامانه‌هایی مانند **VIMA** و **LLM-GROP** نشان داده‌اند که سرنخ‌های زبانی قادرند استدلال فضایی ربات را غنی کنند. این سامانه‌ها می‌توانند تنها با تکیه بر نشانه‌های سطح بالا، وظایفی نظیر جای‌گذاری بدون برخورد یا تقلید چندوجهی را انجام دهند. [1] چارچوب‌های چندوجهی با یکپارچه‌سازی بینایی، زبان و حرکت، این امکان را می‌دهند که ربات‌ها بدون نیاز به داده‌های اختصاصی، میان دسته‌های مختلفی از وظایف تعمیم‌پذیری پیدا کنند.

از سوی دیگر، ورود روش‌هایی مانند **RT-Grasp** که بر «استدلال تنظیم‌شده^{۲۰}» تکیه دارند، یکی از موانع اصلی در دستکاری، یعنی دقت عددی را هدف قرار داده است. **RT-Grasp** با ترکیب خروجی‌های استدلایلی مدل‌های زبانی بزرگ و قالب‌های پیش‌بینی عددی ساختیافتہ، توضیحات معنایی مدل را برای اصلاح پارامترهای دقیق گرفتن اشیا به کار می‌گیرد. [5] این کار پایی میان فهم زبانی‌سفلوموئی و کنترل هندسی ایجاد می‌کند؛ پلی‌که پیش از این بیشتر بر دوش روش‌های تحلیلی یا یادگیری مبتنی بر داده بود.

۱.۵. معماری‌های مازولات و نسل مبتنی بر بازیابی (RAG)

با وجود افزایش توانایی مدل‌های زبانی بزرگ، این مدل‌ها همچنان ممکن است چار توهمند زایی و استدلال نادرست شوند. در حوزه رباتیک، چنین خطاهایی می‌توانند خطرناک باشند. از همین رو، تولید مبتنی بر بازیابی

¹⁸ generative agents

¹⁹ trajectory annotations

²⁰ reasoning-tuned

۲. درک زبان طبیعی برای سامانه‌های رباتیکی

درک زبان طبیعی (Natural language understanding (NLU)) مبتنی بر مدل‌های زبانی بزرگ زیربنای شناختی سامانه‌های رباتیکی را شکل می‌دهد و آنها را قادر می‌سازد تا دستورهای پیچیده انسانی را تفسیر کرده و مطابق آن عمل کنند.

۳. برنامه‌ریزی وظایف با استفاده از مدل‌های زبانی بزرگ

برنامه‌ریزی وظایف یکی از حوزه‌هایی است که مدل‌های زبانی بزرگ بیشترین تحول را در آن ایجاد کرده‌اند. روش‌های کلاسیک برنامه‌ریزی ربات بر برنامه‌ریزهای نمادین، الگوریتم‌های جستجو یا یادگیری تقویتی مبتنی بر پاداش تکیه داشتند. این روش‌ها در محیط‌های پویا، میهم یا دارای پیچیدگی معنایی، با محدودیت‌های جدی روبرو بودند. اما مدل‌های زبانی بزرگ این محدودیت را برطرف کرده و امکان برنامه‌ریزی سطح بالا با درک زمینه‌ای و استدلال معنایی را فراهم کرده‌اند.

پژوهش‌ها نشان می‌دهد که مدل‌های زبانی بزرگ قادرند از روی دستورهای زبانی، حتی بدون مشاهده کامل محیط، توانی اقدامات بلندمدت تولید کنند. [1] یکی از نقاط قوت مدل‌های زبانی بزرگ، توانایی استخراج دانش عمومی و استفاده از آن در تدوین مراحل منطقی وظایف است. برای مثال، مدل به‌طور طبیعی می‌داند که برای تهیه یک نوشیدنی، ابتدا باید یک ظرف پیدا شده و سپس پر شود؛ حتی اگر این مراحل صریحاً در دستور ذکر نشده باشند.

در رویکردهای ترکیبی مانند LLM+P و SayCan، مدل‌های زبانی با برنامه‌ریزهای رسمی مبتنی بر PDDL ادغام می‌شوند. در این مدل‌ها، مدل زبانی بزرگ وظایف سطح بالا را تفسیر کرده و برنامه‌ریزهای سنتی تضمین می‌کنند که این عملیات با محدودیت‌های جهان واقعی سازگار باشد. [1] علاوه بر این، روش‌هایی مانند رمزگشایی‌های واقعیت محور¹⁹ با هم‌تراز کردن خروجی مدل زبانی بزرگ با مدل‌های فیزیکی محیط، قابلیت اتکا و سازگاری برنامه‌ریزی را افزایش می‌دهند. این هم‌ترازی احتمال تولید اقدامات غیرممکن یا ناسازگار را کاهش می‌دهد. [1] در حوزه ناوبری، سیستم‌هایی مانند LM-Nav با ترکیب مدل‌های پیش‌آموزش‌دیده بینایی، مدل‌های زبان و استدلال فضایی، به ربات امکان می‌دهند که بدون نیاز به داده‌های پیمایش برچسب‌خورده، مسیرهای پیچیده را دنبال کند. (تصویر ۱) [1] مجموع این پیشرفت‌ها نشان می‌دهد که مدل‌های زبانی بزرگ پایه یک چارچوب برنامه‌ریزی انعطاف‌پذیر، قدرتمند و قابل تعمیم را تشکیل می‌دهند که می‌تواند وظایف پیچیده را تحلیل کند، نیت انسان را استخراج کند و برنامه‌های قابل اعتماد برای محیط‌های پویا تولید کند.

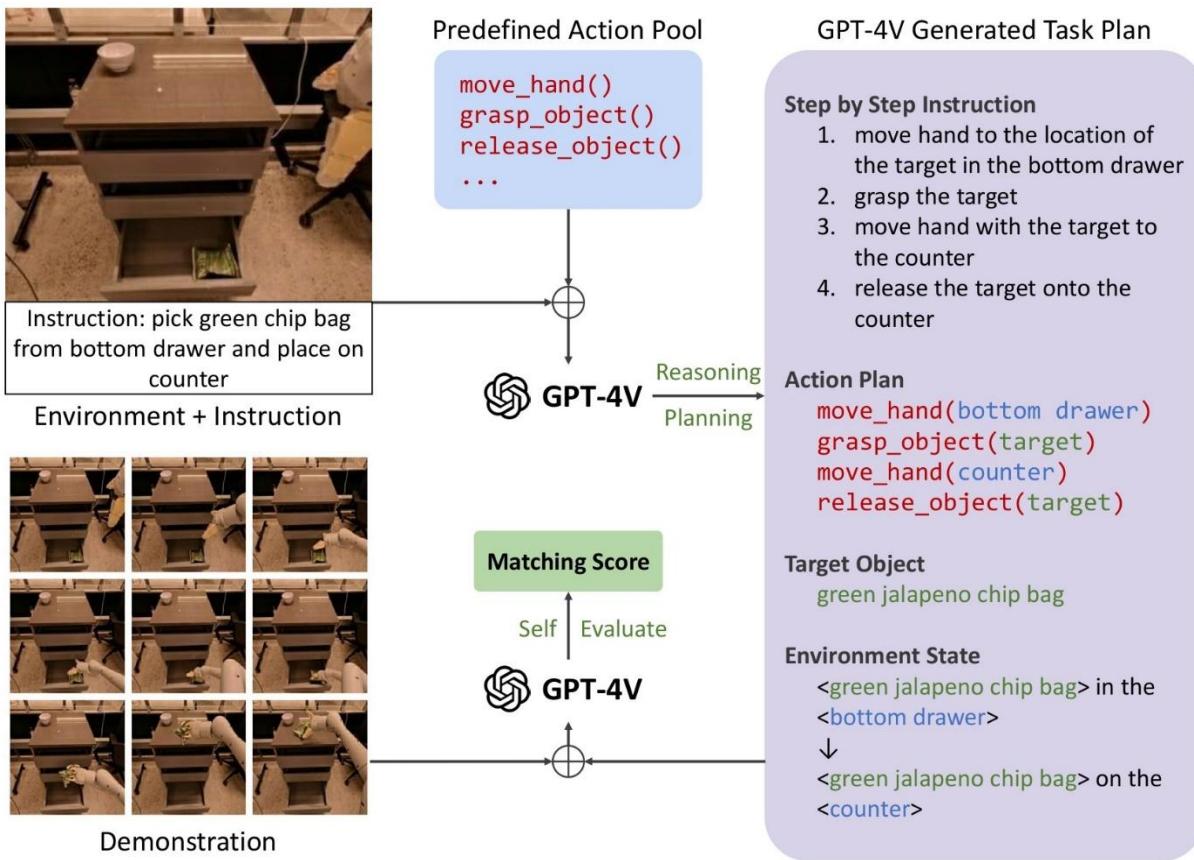
درک زبان طبیعی (Natural language understanding (NLU)) مبتنی بر مدل‌های زبانی بزرگ برای تفسیر نیت انسان و تبدیل آن به رفتارهای قابل اجرا است. در ادبیات پژوهش، NLU مجموعه‌ای از فرایندها را شامل می‌شود. تحلیل ورودی زبانی، استخراج ساختار معنایی، شناسایی عناصر قابل اقدام، رفع ابهام و تبدیل زبان طبیعی به فرمان‌های اجرایی.

رویکردهای اولیه بهشت بر خط لوله‌های زبانی و بازنمایی‌های نمادین تکیه داشتند. برای مثال، چارچوب‌های مبتنی بر هستی‌شناسی با استفاده از وابستگی‌های نحوی، افعال، اعضای بدن و محدودیت‌های حرکتی را استخراج کرده و از آنها برای ایجاد فرمان‌های ربات استفاده می‌کردند. [2]

این سامانه‌ها قادر بودند در صورت ناقص بودن اطلاعات (برای نمونه، «دستت را بالا ببر» بدون ذکر راست یا چپ)، از کاربر سوال پرسیده و مسیر صحیح را مشخص کنند. همچنین این چارچوب‌ها برای بررسی سازگاری فرمان با وضعیت فیزیکی فعلی ربات ضروری بودند.

با ظهور مدل‌های زبانی بزرگ مدرن، این قابلیت‌ها گسترش چشمگیری یافته است. مدل‌های زبانی بزرگ با تکیه بر بازنمایی‌های معنایی قوی و آموزش گستردۀ روی داده‌های متمنی، قادرند روابط پنهان بین دستورهای، محیط و نیت ضمنی را استخراج کنند. به عنوان نمونه پژوهش‌ها نشان می‌دهد که مدل‌های زبانی بزرگ می‌توانند بدون ورودی بصری نیز یک دستور را به توالی منسجم اقدامات تبدیل کنند و هنگامی که ورودی چندوجهی اضافه شود، دقت و ثابت‌سازی به‌طور قابل توجهی افزایش می‌یابد. [1] پیشرفت در سامانه‌های اجرای وظایف از طریق زبان نیز نشان می‌دهد که ربات‌ها توانایی درک مقصود غیرمستقیم را پیدا کرده‌اند. برای مثال می‌توانند دستور ضمنی را از جملاتی مانند «هوا سرد است» استنتاج کنند. [3] این رفتار نشان‌دهنده گذار از تطبیق الگوهای دستوری به استدلال مبتنی بر دانش عمومی و زمینه‌محور است.

از سوی دیگر، مدل‌های زبانی بزرگ در گفت‌وگوی تعاملی برای اصلاح فرمان‌ها نیز مؤثرند. مدل قادر است هنگام نیاز به اطلاعات بیشتر، سوال بپرسد تا دستور نهایی دقیق و قابل اجرا شود. چنین تعاملی با رویکردهای مدرن تعامل انسان-ربات سازگار است. جایی که زبان علاوه بر نقش فرمان‌دهی، نقش ابزار مذکوره و رفع ابهام را نیز دارد. [7]

تصویر 1. چارچوب روش پیشنهادی برای برنامه‌ریزی وظایف تجسسی با GPT-4V فرمی ابتدایی و متن دستورها به مدل داده می‌شود. GPT-4V دستور را به مجموعه‌ای از گام‌های عملیاتی تجزیه کرده و از میان یک مخزن از اعمال، نمایه‌های مناسب را بر می‌گزیند. هم‌زمان، شیء هدف و تغییرات محیطی قبل و بعد از انجام دستور در تصاویر تحلیل می‌شود. در پایان، GPT-4V طرح تولیدشده را با طرح مرجع مقایسه کرده و امتیاز می‌دهد.

برخی پژوهش‌ها نیز بر تصمیم‌گیری میان چند عامل تمرکز دارند؛ جایی که مدل‌های زبانی بزرگ قادرند تعامل میان چند ربات یا تعامل میان ربات و انسان را هماهنگ کنند. این توانایی برای محیط‌های مشارکتی ضروری است.

۵. دستکاری و تعامل فیزیکی تقویت شده با LLM‌ها

وظایف دستکاری - مانند گرفتن، جابه‌جاوی و چیدمان اشیا - به دلیل نیاز به دقت هندسی، کنترل پیوسته و استدلال فضایی از چالش برانگیزترین حوزه‌های رباتیک محسوب می‌شوند. روش‌های سنتی برای این نوع وظایف معمولاً بر بهینه‌سازی عددی، برآورد موقعیت اشیا و سیاست‌های کنترلی داده محور تکیه دارند. اما مدل‌های زبانی بزرگ امکان یک رویکرد مفهومی - معنایی را برای هدایت این فرآیند فراهم می‌کنند.

برای مثال، پژوهش‌هایی مانند **LLM-GROP** نشان می‌دهند که مدل‌های زبانی قادرند سرنخ‌های معنایی را استخراج کرده و به ربات کمک کنند تا راهکارهای منطقی برای دستکاری انتخاب کند. مانند این که اشیای شکننده

۴. استدلال پیچیده و تصمیم‌گیری

پژوهش‌های مختلف نشان می‌دهد که مدل‌های زبانی بزرگ می‌توانند از حافظه معنایی بهره ببرند، میان وظایف مختلف تعیین پیدا کنند و با استفاده از قالب‌های استدلالی ساخت‌یافته، تصمیم‌های منطقی اتخاذ کنند. برای مثال، استفاده از اشاره‌های خطأ به ربات کمک می‌کند که برنامه تولیدشده را اصلاح و بهینه کند. [1] مدل‌هایی مانند **ReAct** استدلال و عمل را در یک چرخه ترکیب می‌کنند؛ در نتیجه ربات می‌تواند حالت درونی خود را حفظ کند، پاسخ‌های نادرست را فیلتر کند و از تصمیم‌های متناقض جلوگیری کند.

در حوزه ایمنی، روش **KnowNo** با تخمین عدم قطعیت، مانع از انجام اقداماتی می‌شود که مدل نسبت به آنها اعتماد کافی ندارد. [1] این ویژگی در وظایف چندمرحله‌ای و حساس، اهمیت ویژه‌ای دارد.

در زمینه چندوجهی، مدل **LM-Nav** نشان می‌دهد که چگونه می‌توان زبان، ادراک بصری و مدل‌های ناوبری را برای تصمیم‌گیری هماهنگ ادغام کرد.

سامانه **ROS-LLM** این مفهوم را گسترش می دهد و از مدل زبانی بزرگ برای به کارگیری بازخورد انسان در چرخه برنامه ریزی و اجرا استفاده می کند. در این سامانه، ربات می تواند:

- خطاهای اجرا را تشخیص دهد.
- پیشنهادهای اصلاحی کاربر را تفسیر کند.
- برنامه را بازسازی یا بهبود دهد. [7]

افزون بر این، عامل های مولد امکان ذخیره تجربه، شکل گیری حافظه درازمدت و سازگاری رفتاری را فراهم می کنند. این توانایی ها ربات ها را به موجوداتی یادگیرنده، سازگار و تعاملی تر تبدیل می کند. در مجموع، رویکردهای تعاملی مدل زبانی بزرگ محور باعث می شوند ربات ها بتوانند در زمان واقعی یاد بگیرند، از بازخورد انسان بهره ببرند، در محیط های ناپایدار یا ناشناخته عملکرد باثبات تری داشته باشند.

۷. رویکردهای مازوچی برای هوش رباتیکی مقیاس پذیر

معماری مازوچی یکی از اصول مهم طراحی در سامانه های رباتیکی است. مدل های زبانی بزرگ این رویکرد را به سطح جدیدی رسانده اند. در این معماری، یک وظیفه پیچیده به مجموعه ای از مازوچی های قابل استفاده مجدد تقسیم می شود. مانند مهارت ها، سیاست های کنترلی، برنامه ریزی ها، مازوچی های ادراک و درخت های رفتار.

مدل های زبانی بزرگ با تبدیل توصیف های زبانی به این مازوچی ها، امکان ساخت سازه های رفتاری پیچیده را بدون نیاز به برنامه نویسی دستی فراهم می کنند.

نمونه ای از این رویکرد، **PROGRAMPORT** است که زبان طبیعی را به مازوچی های برنامه ای برای دستکاری اشیا تبدیل می کند. [1] در این سامانه، به جای تولید مستقیم کد، ساختار معنایی دستورها به بلوک های عصبی قابل استفاده مجدد تبدیل می شود که قابلیت تعمیم در محیط ها و وظایف جدید را دارند.

رویکرد دیگر، استفاده از **MetaMorph** است؛ سیستمی که با مدل های ترنسفورمر، سیاست های کنترل سازگار با شکل بدن های مختلف ربات را یاد می گیرد. [1] این امر باعث می شود ربات بتواند بدون طراحی مجدد، به سخت افزارهای جدید سازگار شود.

سامانه های مبتنی بر مدل های بینایی - زبانی مانند **NLMap** نیز برای ایجاد نقشه های معنایی و انعطاف پذیر مورد استفاده قرار می گیرند و ربات را قادر می کنند دستورهای پیچیده و محیط های باز را بهتر درک کند. [1]

را زیر اجسام سنگین قرار ندهد. [1] چارچوب های چندوجهی مانند **VIMA** و **TIP** نیز با ترکیب متن و تصویر، به ربات ها امکان می دهند دستکاری را از طریق نشانه های زبانی و بصری یاد بگیرند و مهارت ها را به مواردی تعمیم دهند که پیشتر ندیده اند.

پیشرفت مهم دیگری در این حوزه، روش **RT-Grasp** است. در این رویکرد، قبل از آنکه مدل خروجی عددی دقیق (مثل زاویه گرفتن یا موقعیت گیری) تولید کند، ابتدا از یک مرحله استدلال زبانی ساخت یافته استفاده می شود. این امر باعث می شود مدل ابتداماهیت شیء (مثل «فنجان»، «عینک»، «توب») و اصول صحیح گرفتن آن را توضیح دهد، سپس پارامترهای دقیق را محاسبه کند. [5] این ساختار پل مهمی میان استدلال سطح بالا و کنترل فیزیکی دقیق ایجاد می کند؛ شکافی که سال ها چالشی اساسی در رباتیک بود.

روش های دیگری مانند **R3M** و **LIV** نشان داده اند که آموزش مدل های بینایی - زبانی با داده های ویدئویی انسان، بازنمایی هایی غنی از قابلیت ها، روابط اشیا و ویژگی های محیط ایجاد می کند. این باعث می شود ربات ها با داده های بسیار کمتر، مهارت های دستکاری را یاد بگیرند. [1]

در سمت دیگر، سامانه هایی مانند **VoxPoser** به ربات امکان می دهند تا محدودیت های دستکاری را مستقیماً از متن استخراج کرده و رفتار خود را به طور پویا تنظیم کند.

مجموع این پیشرفت ها نشان می دهد که دستکاری رباتیک در حال حرکت از یک مسئله صرفاً هندسی به یک مسئله ترکیبی از معنا، ادراک و استدلال چندوجهی است. رویکردی که به مهارت هایی نزدیک به انسان منجر می شود.

۶. راهبردهای تعاملی و ادغام بازخورد انسانی

ربات ها در محیط های واقعی باید عملکرد خود را بر اساس بازخورد انسان، خطاهای گذشته یا تغییرات محیط اصلاح کنند. مدل های زبانی بزرگ ابزارهای بسیار قدرتمندی برای هدایت این تعامل فراهم کرده اند.

سامانه **TEXT2REWARD** با تبدیل بازخورد زبانی انسان به کدهای پاداش، به عامل های یادگیری تقویتی امکان می دهد اصلاحات انسانی را در مسیر یادگیری خود اعمال کنند. [1] رویکرد **InstructRL** نیز از مدل زبانی بزرگ برای تولید سیاست های ابتدایی استفاده می کند و سپس به عامل اجازه می دهد با تکیه بر بازخورد انسان، رفتار خود را اصلاح کند.

چارچوب های تعامل محور مانند **LILAC** به کاربران اجازه می دهند تنها با زبان طبیعی و (در صورت نیاز) تصاویر، مسیر ربات یا پارامترهای کنترل را تنظیم کنند. [1] این روش ها باعث می شوند ربات ها سریع تر و طبیعی تر به خواسته های کاربر سازگار شوند.

۸. تولید مبتنی بر بازیابی (RAG) برای برنامه‌ریزی مطمئن در رباتیک

سیستم **PaLM-E** نمونه‌ای مهم از ادغام ورودی‌های چندوجهی است. در این مدل، تصاویر، بردارهای حالت و متن به صورت مشترک پردازش می‌شوند و مدل قادر است روی مجموعه گسترده‌ای از وظایف بینایی و دستکاری عمل کند.^[8] این یکپارچگی به ربات اجاره می‌دهد به پرسش‌هایی مانند «داخل کشو چه چیزی است؟» یا «فنجان سیز کجاست؟» پاسخ مناسب بدهد.

سامانه **LM-Nav** نیز با ترکیب جایگذاری‌های CLIP و نقشه‌برداری مبتنی بر **ViNG**، به ربات امکان می‌دهد که صرفاً بر اساس زبان طبیعی و بدون نیاز به داده پیمایش برچسب‌خورده، به نقاط خاصی در محیط ناوبری کند.^[6] این ترکیب، هم ادراک معنایی و هم استدلال فضایی را به شکلی یکپارچه فراهم می‌کند.

در حوزه دستکاری، **ARRC** با استفاده از **AprilTags+** عمق موقعیت سه‌بعدی دقیق اشیا را استخراج می‌کند و این اطلاعات برای اجرای صحیح وظایف **pick & place** ضروری است.^[6]

به طور مشابه، مدل‌های چندوجهی مانند **TIP** و **VIMA** از زبان و تصویر برای تعریف محدودیت‌ها و اهداف دستکاری استفاده می‌کنند و به ربات امکان می‌دهند روابطی مثل «بلوک را سمت چپ مخروط قرار بده» را بفهمند.

این بازنمایی‌ها موجب افزایش کارایی نمونه^{۲۱} و تعمیم بدون آموزش اضافی در ربات‌های واقعی می‌شوند.

در نهایت، می‌توان گفت ادراک مبتنی بر مدل‌های زبانی بزرگ تنها هندسه محیط را توصیف نمی‌کند، بلکه معنای صحنه را نیز استخراج می‌کند. توانایی‌ای که برای تعامل در محیط‌های واقعی، پویا و غیرساخت‌یافته ضروری است.

۹. کنترل و اجرا در رباتیک مبتنی بر مدل زبانی بزرگ

کنترل - یعنی ترجمه هدف به حرکت فیزیکی - جایی است که استدلال سطح بالای مدل زبانی بزرگ با محدودیت‌های سخت‌افزار ربات تلاقي می‌کند.

از آنجا که مدل‌های زبانی بزرگ خروجی‌هایی با سطح انتراع بالا تولید می‌کنند، لازم است این خروجی‌ها با مازول‌های کنترل پایین‌سطح و برنامه‌ریزی‌های حرکتی ادغام شوند.

در بسیاری از سامانه‌ها، خروجی مدل زبانی بزرگ به صورت ساخت‌یافته ارائه می‌شود، مانند توالی‌های **JSON** (در **ARRC**)، کدهای **Python** (در **ROS-LLM**)، درخت‌های رفتاری **XML**، برنامه‌های شبکه کد (در **Cap**) یا هدف‌های میانی برای یادگیری تقویتی (در **SayCan**).²² (تصویر ۲)

با افزایش توانایی‌های مدل‌های زبانی بزرگ، یک چالش مهم همچنان بر جا می‌ماند. در رباتیک، این خطاهای می‌توانند منجر به اقدامات خطرناک یا غیرممکن شوند. از این‌رو، رویکرد تولید مبتنی بر بازیابی به عنوان یک راهکار مهم برای ثابت‌سازی و کاهش خطای مطرح شده است.

سامانه **ARRC** نمونه‌ای برجسته از کاربرد **RAG** در رباتیک است.^[6] در این سامانه:

- یک پایگاه دانش برداری شامل الگوهای حرکتی، قالب‌های وظیفه، راهبردهای ایمنی و رهنمودهای عملیاتی ذخیره می‌شود.
- مازول بازیابی، بخش‌های مرتبط را بر اساس دستور کاربر و وضعیت محیط استخراج می‌کند.
- مدل زبانی بزرگ با تکیه بر این دانش معتبر، یک برنامه ساخت‌یافته **JSON** تولید می‌کند.
- در نهایت، یک لایه «دروازه ایمنی» برنامه را پیش از اجرا ارزیابی می‌کند.

این خط لوله باعث می‌شود احتمال تولید اقدامات اشتیاه یا ناسازگار از سوی مدل زبانی بزرگ به شکل چشم‌گیری کاهش باید.

علاوه بر این، **RAG** نیاز به آموزش مجدد مدل را کاهش می‌دهد؛ زیرا افزودن مهارت‌های جدید تنها به اضافه کردن اطلاعات به پایگاه دانش نیاز دارد.

مزیت دیگر این رویکرد، امکان استدلال چندوجهی مبتنی بر محیط است. برای نمونه، در **ARRC** با استفاده از **AprilTags** و داده عمق، موقعیت دقیق اشیا استخراج شده و به مدل زبانی بزرگ داده می‌شود تا برنامه‌ریزی با شناخت واقعی تری از محیط انجام شود.^[6] در مجموع، **RAG** آمیزش قدرتمندی میان قطعیت و ایمنی در رباتیک کلاسیک و انعطاف و استدلال مدل زبانی بزرگ ایجاد می‌کند.

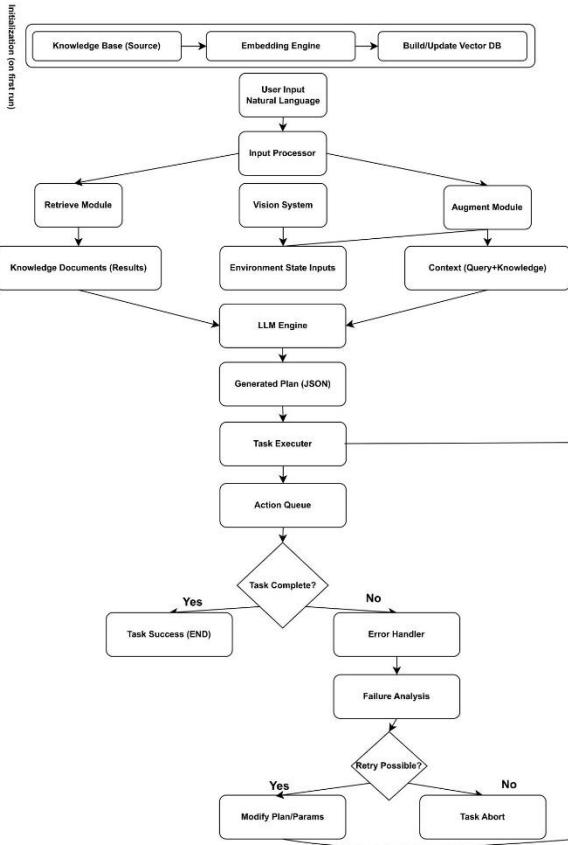
۱۰. درک صحنه و ادغام چندوجهی

ادراک، رکن اساسی هوش تجسم‌یافته است. ربات برای تعامل با جهان باید بتواند اطلاعات بصری، فضایی و معنایی را به صورت قابل اعتماد پردازش کند. مدل‌های زبانی بزرگ و مدل‌های بینایی‌زبانی^{۲۳} در این زمینه پیشرفت‌های قابل توجهی ایجاد کرده‌اند.

²² unstructured

²⁰ Vision Language Models

²¹ sample efficiency

تصویر 2. معماری در سطح بالا: مژول ادراک، مشاهداتِ شیء محور تولید می‌کند. برنامه‌ریز RAG دانش مربوط به کار را بازبایی کرده و یک طرح JSON می‌سازد. اجرای کننده نیز با بررسی‌های اینمنی، دستورها را از طریق XArm SDK اعتبرسنجی و اجرا می‌کند.

خطا» در ساختار **MDP** استفاده می‌کند تا ربات بتواند شکست اجرای وظایف را تشخیص داده و در خواست بازخورد یا اصلاح از کاربر داشته باشد. [7]

۱۲. تعامل انسان-ربات و هوش مشارکتی

تعامل انسان-ربات (**HRI**) یکی از حوزه‌هایی است که مدل‌های زبانی بزرگ بیشترین اثرگذاری را در آن داشته‌اند. مشکل قدیمی رباتیک این بود که کاربران غیرمتخصص نمی‌توانستند ربات‌ها را به آسانی کنترل یا برنامه‌ریزی کنند، اما مدل‌های زبانی این شکاف را پر کرده‌اند.

۱. تعریف وظایف از طریق مقالمه

در **ROS-LLM**. این خروجی‌ها مستقیماً به سرویس‌ها و اکشن‌های **ROS** تبدیل می‌شوند و به این ترتیب مدل می‌تواند با موتورهای مسیریابی، حل کننده‌های سینماتیک و کتابخانه‌هایی مانند **Movelt** به‌طور کامل یکپارچه شود. [7]

۱۱. اجرای اینمن (Execution Safety-Constrained)

ایمنی یکی از مهم‌ترین دغدغه‌ها در رباتیک است، به‌ویژه زمانی که ربات در کنار انسان‌ها کار می‌کند یا با اشیاء حساس سروکار دارد.

مدل‌های زبانی بزرگ، با وجود توانایی‌های چشمگیرشان، ماهیتی احتمالی دارند و ممکن است خروجی‌هایی تولید کنند که از نظر فیزیکی نادرست یا خطرناک باشند. به همین دلیل، بسیاری از سامانه‌ها لایه‌های اضافی برای تضمین اینمنی در نظر گرفته‌اند.

در سامانه **ARRC** هر اقدام بیشنهادی از سوی مدل زبانی بزرگ باید از یک مجموعه چندلایه از «دروازه‌های اینمنی»^{۲۳} زیر عبور کند. شامل :

اعتبارسنجی محدوده کاری (Workspace Validation): محل‌های هدف بررسی می‌شوند تا خارج از محدوده قابل دسترس ربات نباشند.

محدودیت‌های سرعت و شتاب: حرکات از سقف‌های تعیین شده فراتر نمی‌روند.

نظارت بر گشتاور و نیروی گریپر: در صورت افزایش نیروی نامعمول، عملیات قطع می‌شود.
زمان‌سنج برای هر مرحله: اگر یک حرکت بیش از حد طولانی شود، عملیات متوقف می‌شود.

حالات‌های عقب‌نشینی اضطراری: در صورت بروز خطاهای مکرر، ربات به حالت امن بازمی‌گردد.

تعداد تکرار محدود برای تلاش مجدد.

این لایه‌ها تضمین می‌کنند که حتی اگر مدل زبانی بزرگ برنامه‌ای غیرایمن یا ناسازگار تولید کند، اجرا هرگز بدون کنترل و اعتبارسنجی صورت نمی‌گیرد.

رویکرد **KnowNo** نیز یک لایه اینمنی نظری مکمل ارائه می‌دهد. این مدل با برآورد عدم‌قطعیت خروجی، از انجام اقداماتی جلوگیری می‌کند که مدل نسبت به آن‌ها اعتماد کافی ندارد. [1] سامانه **ROS-LLM** نیز از «پرچم

²³ Safety gating

۳. نیاز به داده و مشکلات انتقال دامنه

تنظیم تخصصی مدل‌ها برای کارهای صنعتی نیازمند منابع محاسباتی و داده زیاد است، حتی با وجود روش‌های بهینه مانند **QLoRA**. [4]

۴. اینمنی و اعتبارسنجی

از آنجا که مدل زبانی بزرگ ذاتاً احتمالی هستند، نمی‌توان اینمنی کامل را تنها با اتکا به آن‌ها تضمین کرد. به همین دلیل، اجرای امن نیازمند محدودکننده‌های سخت‌افزاری و اعتبارسنجی نمادین است.

۵. تعمیم در دنیای واقعی

ربات‌ها اغلب در محیط‌های واقعی نسبت به شبیه‌سازی عملکرد ضعیف‌تری دارند. مدل‌های چندوجهی کمک می‌کنند، اما مسئله هنوز حل نشده است.

۶. تأخیر و نیازهای زمان واقعی

استنتاج مدل زبانی بزرگ ممکن است کند باشد و برای وظایف حساس به زمان مناسب نباشد. بهینه‌سازی مدل‌ها یا اجرای روی سخت‌افزار محلی می‌تواند این مشکل را کاهش دهد.

۷. وظایف بلندمدت

برنامه‌های چندمرحله‌ای طولانی، هنوز به دلیل خطاهای تجمعی و محدودیت پنجه زمینه، چالش برانگیز هستند.

۸. ملاحظات اخلاقی و اجتماعی

با افزایش خودمختاری ربات‌ها، نگرانی‌هایی مانند مسئولیت، حریم خصوصی، اثرات شغلی و امنیت انسان‌ها اهمیت بیشتری می‌یابد.

۱۴. نتیجه‌گیری

ظهور مدل‌های زبانی بزرگ بنیان‌های رباتیک مدرن را دگرگون کرده است. این مدل‌ها امکان سطحی از انزواج، استدلال و تعامل طبیعی را فراهم کرده‌اند که پیش از این در سامانه‌های رباتیکی وجود نداشت. مرور انجام شده - که حوزه‌هایی همچون برنامه‌ریزی چندوجهی، دستکاری مبتنی بر استدلال، تنظیم تخصصی صنعتی، کنترل مبتنی بر بازیابی و چارچوب‌های **ROS** محور را دربر می‌گیرد - نشان می‌دهد که مدل‌های زبانی بزرگ دیگر صرفاً نقش مکمل ندارند، بلکه به هسته شناختی سیستم‌های رباتیکی تبدیل شده‌اند.

رونده غالب در تمام پژوهش‌های بررسی شده، گذار از پردازش زبان مبتنی بر قواعد به سوی درک معنایی غنی و انعطاف‌پذیر است. در گذشته، سامانه‌های مبتنی بر هستی‌شناسی [2] ربات‌ها را به مجموعه محدودی از الگوهای

سامانه‌هایی که از مدل‌های زبانی بزرگ استفاده می‌کنند، می‌توانند دستورهای پیچیده را از جملات کاملاً طبیعی استخراج کنند. برای مثال، کاربر می‌تواند بگوید: «میز را تمیز کن و ظرف‌ها را داخل سینک بگذار.» مدل‌های زبانی بزرگ این جمله را به مجموعه‌ای از وظایف شامل حرکت، گرفتن، جابه‌جایی و رهاسازی ترجمه می‌کند. [1]

۲. بازخورد و اصلاح تعاملی

در **ROS-LLM**، ربات پس از هر مرحله می‌تواند بازخورد کاربر را دریافت کرده و رفتار خود را اصلاح کند. [7] این فرآیند مشابه روش‌های آموزشی انسانی است؛ مشاهده رفتار، ارائه اصلاح و یادگیری از تجربه.

۳. درک ضمنی

سامانه‌های **NLexe** قادرند از جملات غیرمستقیم مانند «تشنه هستم» معنای درخواست آب را استنباط کنند. [3] این توانایی برای تعامل طبیعی و انسانی کاملاً ضروری است.

۴. تعامل چندوجهی

برخی سامانه‌ها علاوه بر متن، از تصویر یا داده‌های حسگر نیز استفاده می‌کنند. برای مثال، کاربر می‌تواند تصویر را نشان دهد و بگوید «لیوان را کنار این قرار بده.» و ربات موقعیت اشاره‌شده را تفسیر می‌کند.

۵. عامل‌های مشارکتی و حافظه‌دار

پژوهش‌های جدید درباره «عامل‌های مولد» نشان می‌دهند که ربات می‌تواند حافظه بلندمدت شکل دهد، الگوهای رفتاری پایدار ایجاد کند و تجربه گذشته را برای بهبود تعامل استفاده کند. [1] در نتیجه، **HRI** مبتنی بر مدل‌های زبانی بزرگ به ربات‌هایی منجر می‌شود که قابل اعتمادتر، قابل تعاملی‌تر، قابل سازگاری‌تر و برای کاربران غیرمتخصص بسیار قابل استفاده‌تر هستند.

۱۳. محدودیت‌ها، چالش‌ها

۱. ثابت‌سازی و هم‌ترازی با جهان واقعی

مدل‌های زبانی بزرگ گاهی اقداماتی پیشنهاد می‌دهند که از نظر فیزیکی ممکن نیست. سامانه‌هایی مانند **ARRC** و **SayCan** این مشکل را کاهش می‌دهند، اما گراندینگ کامل چندوجهی همچنان دشوار است.

۲. دقیقت عددی و محدودیت‌های فیزیکی

مدل‌های زبانی در استدلال و معنا بسیار توانمندند، اما در محاسبات دقیق، هندسه سه‌بعدی، پیش‌بینی پیوسته حرکت ضعیف‌تر عمل می‌کنند. از همین رو روش‌هایی مانند **RT-Grasp** ضروری‌اند. [5]

- [2] B. Gianluca, . D. Danilo, M. Enrico and O. Francesco, "Parsing Natural Language Sentences into Robot," p. 4, 2019.
- [3] L. Rui, G. Yibei, J. Runxiang and Z. Xiaoli, "A Review of Natural-Language-Instructed Robot," p. 42, 2024.
- [4] A. Benjamin, K. Urs, T. Aleksandar, K. Darko and H. Andreas, "Domain-Specific Fine-Tuning of Large Language," p. 5, 2021.
- [5] X. Jinxuan, J. Shiyu, L. Yutian, Z. Yuqian and Z. Liangjun, "RT-Grasp: Reasoning Tuning Robotic Grasping via," p. 8, 2024.
- [6] V. Eugene, M. Ammar Jaleel, . R. Salim and C. Robin, "ARRC: Advanced Reasoning Robot Control—Knowledge-Driven Autonomous Manipulation Using Retrieval-Augmented Generation," p. 8, 2025.
- [7] E. M. Christopher, W. Yuhui, Hongzhan, G. Antoine, J. Gonzalez-Billandon, M. Zimmer and J. Wang, "ROS-LLM: A ROS framework for embodied AI with task feedback and structured reasoning," p. 26, 2024.
- [8] F. Zeng, W. Gan, Y. Wang, N. Liu and P. S. Yu, "Large Language Models for Robotics: A Survey," p. 19, 2023.

دستوری مقید می‌کردند. اما مدل‌های زبانی بزرگ اموزی با تکیه بر دانش جهان‌واقعی و توانایی استدلال مبتنی بر زمینه، قادرند دستورات مبهم، غیرمستقیم یا ناقص را تحلیل کنند، نیت انسان را تشخیص دهند و با تغییرات محیطی سازگار شوند. این توانایی گذار ربات‌ها را از «پیرو دستور» به «همکار هوشمند» ممکن کرده است.

در زمینه برنامه‌ریزی، مدل‌های زبانی اکنون قادرند برنامه‌های بلندمدت، زمینه‌محور و قابل اجرا تولید کنند و آن‌ها را با کمک مکانیزم‌های ثابت‌سازی و برنامه‌ریزهای کلاسیک تکمیل نمایند. [1] ادغام ورودی‌های چندوجهی و دانش پیشین نشان داده است که چشم‌انداز مدل‌های زبانی بزرگ به عنوان «برنامه‌ریزهای عمومی» روزبه‌روز قابل دسترس‌تر می‌شود.

در حوزه دستکاری، روش‌هایی مانند **RT-Grasp** و **LLM-GROP** و **VIMA** [5] نشان داده‌اند که زبان طبیعی می‌تواند راهنمایی برای درک ویژگی‌های اشیا، قیود ایمنی و راهبردهای دستکاری فراهم کند. ادغام استدلال زبانی با کنترل پیوسته، یکی از شکافهای دیرینه در رباتیک را پُر کرده است.

معماری‌های ماژولار مانند **MetaMorph** و **PROGRAMPORT** نشان می‌دهند که مدل‌های زبانی بزرگ قادرند ساختارهای رفتاری مقیاس‌پذیر ایجاد کنند. در کنار آن، رویکردهای **RAG** مانند **ARRC** [6] ثابت کرده‌اند که با تکیه بر پایگاه دانش واقعی، می‌توان خطاب و توهیزایی مدل را کنترل کرده و برنامه‌ریزی قابل اعتماد ارائه داد.

در حوزه تعامل انسان–ربات، سامانه‌هایی نظیر **ROS-LLM** [7] نشان داده‌اند که زبان طبیعی می‌تواند واسطه اصلی تعامل باشد. این امکان به کاربران غیرمتخصص اجازه می‌دهد ربات‌ها را اصلاح، هدایت یا برنامه‌ریزی کنند – آن هم بدون نیاز به دانش فنی.

با وجود این پیشرفت‌ها، چالش‌هایی همچون دقت عددی، ایمنی، تعمیم، پردازش زمان واقعی و مسائل اخلاقی همچنان پابرجاست. مدل‌های زبانی بزرگ ممکن است در برخی شرایط رفتار غیرقابل اعتماد نشان دهند، بنابراین ترکیب آن‌ها با مکانیزم‌های محافظتی و مدل‌های مبتنی بر فیزیک ضروری است.

منابع :

- [1] W. Jiaqi, W. Zihao, L. Yiwei, J. Hanqi and S. Peng, "Large Language Models for Robotics: Opportunities, Challenges, and Perspectives," p. 18, 2021.